ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

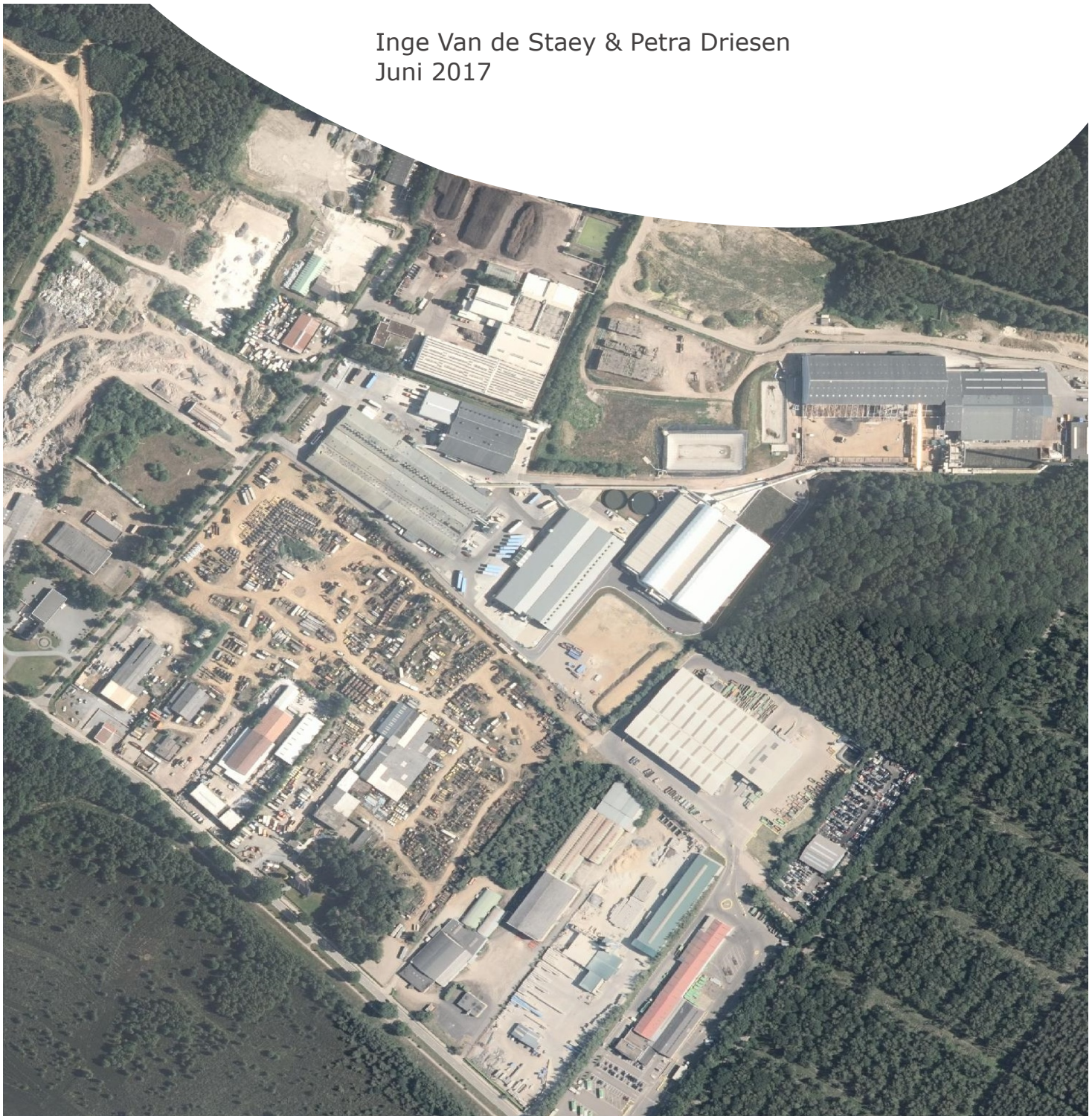
RAPPORT 437

Archeologienota Maasmechelen, Kringloopstraat

Bouw van een tunnelhal

Deel 1: Verslag van resultaten

Inge Van de Staey & Petra Driesen
Juni 2017

ARON-RAPPORT 437

ARCHEOLOGIENOTA

MAASMECHELEN, KRINGLOOPSTRAAT
BOUW VAN EEN TUNNELHAL

Inge Van de Staey & Petra Driesen

Tongeren
2017

Colofon

ARON rapport 437 – Archeologienota – Maasmechelen, Kringloopstraat. Bouw van een tunnelhal.

Erkend archeoloog: Inge Van de Staey (OE/ERK/Archeoloog/2015/000887)

Auteurs: Inge Van de Staey & Petra Driesen

Bijdragen: /

Foto's en tekeningen: ARON bvba (tenzij anders vermeld)

Wettelijk depot: D/2017/12.651/93

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be
Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bvba mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van web-publicatie, druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau
Neremweg 110
3700 Tongeren
www.aron-online.be
info@aron-online.be
tel: 012/225.250
fax: 012/770.034

© ARON bvba, Archeologisch projectbureau, 2017

INLEIDING 2

DEEL 1. VERSLAG VAN RESULTATEN 3
Hoofdstuk 1. Bureauonderzoek 3
1. Beschrijvend gedeelte 3
1.1 Administratieve gegevens 3
1. 2 Onderzoeksvragen en randvoorwaarden 5
1. 3 Beschrijving van de geplande bodemingrepen 5
1.4 Werkwijze, verloop en actoren 6
2. Assessment 8
2.1 Situering van het onderzoeksgebied 8
2.2 Gaafheid van het terrein: gekende verstoringen 10
2.3 Impact van de bodemingrepen en kenniswinst 13
2.4 Onderzoeksvragen 14
2.5 Datering en interpretatie 14
3. Samenvatting 15

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN 16
1. Gemotiveerd advies 16
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek 16
1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied 16
1.3 Impact van de geplande bodemingrepen 16
Conclusie 16

BIBLIOGRAFIE

BIJLAGEN

Bijlage 1: Kadasterplan
Bijlage 2: Afbeeldingen- en plannenlijst
Bijlage 3: Inplantingsplan
Bijlage 4: OT tunnelhal
Bijlage 5: Locatie controleboringen
Bijlage 6: Foto's controleboringen

INLEIDING

De initiatiefnemer plant aan de Kringloopstraat te Maasmechelen (prov. Limburg) de aanleg van een nieuwe tunnelhal met naastgelegen werkhallen. Hierbij zullen over een oppervlakte van ca. 9275 m² werken uitgevoerd worden.

Gezien voor de realisatie van dit project een stedenbouwkundige vergunning vereist is, bodemingrepen uitgevoerd worden, het terrein niet in een gebied ligt waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, het terrein niet volledig binnen een gabarit van een bestaande lijninfrastructuur valt, niet in een beschermde archeologische site of vastgestelde archeologische zone ligt, het perceelsoppervlak groter is dan 3000 m², de bodemingreep groter is dan 5000 m², het terrein in industriezone ligt en de aanvrager niet publiekrechtelijk is, is het toevoegen van een bekrachtigde archeologienota aan de vergunningsaanvraag verplicht.[1]

Een archeologienota is een document dat opgemaakt wordt op basis van een archeologisch vooronderzoek en dat niet alleen administratieve gegevens van het onderzoeksgebied bevat, maar ook een verslag van de resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen.[2] Het doel van het archeologisch vooronderzoek bestaat in het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische site in een onderzoeksgebied en indien deze aanwezig is te bepalen wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van de bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.[3]

De *Code van Goede Praktijk* versie 2.0 voorziet in de opmaak van een '*archeologienota met beperkte samenstelling*' indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en één doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader aantoont dat:

> 1° met aantoonbare zekerheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
> 2° de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
> 3° verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst.

Vermits de confrontatie van de uitgevoerde werken en een korte bespreking van de historische situering aantoonde dat de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst, werd enkel een bureauonderzoek met beperkte samenstelling uitgevoerd (Deel 1) en werd geen *Programma van Maatregelen* opgemaakt. Het gemotiveerd advies hiervoor wordt beschreven in Deel 2.

[1] Zie hiervoor de beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek bij het aanvragen of verlenen van vergunningen. https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf
[2] Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen (CGP)(2015), p. 15.
[3] CGP 2016, p. 27.

DEEL 1. VERSLAG VAN RESULTATEN

Hoofdstuk 1. Bureauonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte

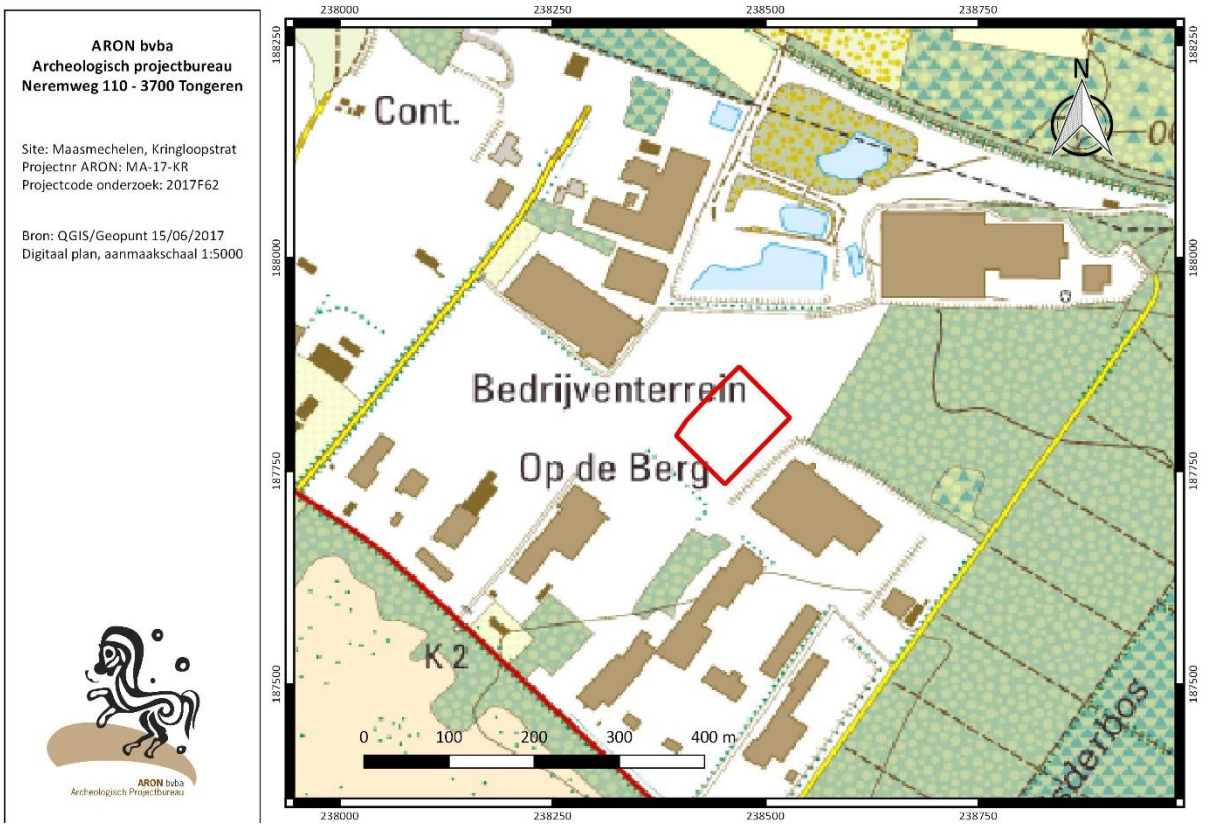
1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2017F62	
Naam en erkenningsnummer Archeoloog **Rechtspersoon**	Inge Van de Staey OE/ERK/Archeoloog/2017/00087 ARON bvba Archeologisch Projectbureau, Neremweg 110, 3700 Tongeren OE/ERK/Archeoloog/2015/00006	
Andere actoren en specialisten binnen het project	**Functie**	**Naam**
	Projectleiding	Petra Driesen
Extern wetenschappelijk advies	Nvt.	Nvt.
Locatiegegevens	Maasmechelen, Kringloopstraat	
Oppervlakte	Het totale projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 9275 m².	
Bounding box coördinaten	xMin,yMin 238394.98,187734.58 : xMax,yMax 238528.67,187872.74	
Kadasternummers	Maasmechelen, 1ste AFD, Sectie E, nr. 924G15	
Thesaurusthermen[4]	Bureauonderzoek, Maasmechelen, Kringloopstraat	
Overzichtsplan verstoringen	Zie Afb. 4: Kleurenorthofoto en 2.2 Gaafheid van het terrein: gekende verstoringen.[5]	

[4] https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus
[5] Een KLIP-plan werd niet aangevraagd.

Afb. 1: Kadastraal plan met perceelgrenzen en afbakening van het onderzoeksterrein in het rood.

Afb. 2: Uittreksel uit de topografische kaart met afbakening van het onderzoeksterrein in het rood.

1. 2 Onderzoeksvragen en randvoorwaarden

Volgende onderzoeksvraag zal tijdens het bureauonderzoek behandeld worden:

Welke doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader leidt tot de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling en beschrijf dit aspect.

Randvoorwaarden:

Vermits verwacht wordt dat aan de voorwaarden voor de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling voldaan zal worden, werd de archeologienota volgens dit traject opgemaakt.

1. 3 Beschrijving van de geplande bodemingrepen

De initiatiefnemer plant de bouw van een tunnelhal met naastgelegen werkhallen, gelegen aan de Kringloopstraat te Maasmechelen (*Afb. 3 en BIJLAGE 3 en 4*).

Verwijdering van bestaande verhardingen en talud

De bestaande grindverharding zal volledig worden uitgegraven. Dit zal gebeuren tot op de maximale huidige diepte van de verhardingen, zijnde ca. 50 cm onder het huidige maaiveld.

Ook de aanwezige talud in het oosten van het onderzoeksterrein zal worden verwijderd.

Deze werken zullen machinaal gebeuren.

Opbouw tunnelhal

Op het terrein zal een tunnelhal met naastgelegen werkhallen opgericht worden (ca. 7500 m²). Deze tunnelhal, opgebouwd met een betonvloer en een bovenbouw bestaande uit een staalconstructie. De vloerplaat dient tevens als fundering voor deze staalconstructie. De uitgraafdiepte van de vloerplaat bedraagt ca. 1,40 m. De twee werkhallen zijn opgebouwd uit een betonvloer met een dikte van ca. 15cm. De staalconstructie wordt gefundeerd op een doorlopende strookfundering. De aanzet van deze strookfunderingen zit op ca. -1.60 m ten opzichte van het maaiveld.

Deze uitgravingen zullen machinaal gebeuren d.m.v. een graafmachine.

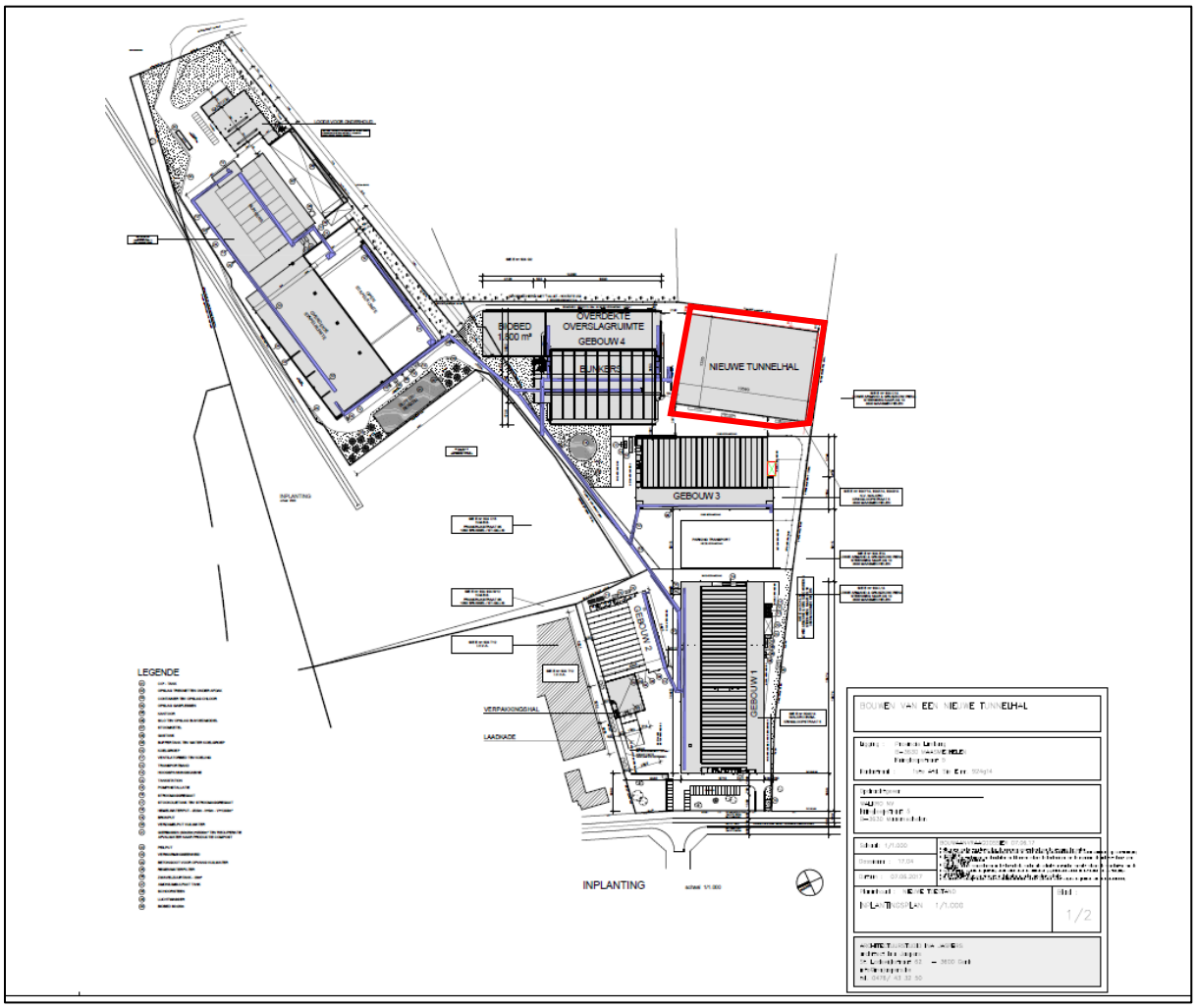
Nutsleidingen

Concrete info betreffende de aanleg van nutsleidingen is nog niet gekend hoewel er vanuit gegaan kan worden dat het gebouw met de nodige nutsleidingen voorzien zal worden. Voor waterleiding en gas wordt hiervoor o.a. een uitgraving van ca. 80 cm diep verwacht, glasvezelkabel ligt op geringere diepte (ca. 50 cm).

Deze uitgravingen zullen in principe machinaal gebeuren d.m.v. een graafmachine, voor de nutsleidingen binnen een sleuf die net iets breder is dan de desbetreffende leiding.

Werfzone

De werfzone zal zich volledig binnen het huidige projectgebied bevinden en zal geen bijkomende bodemingrepen met zich meebrengen

Afb. 3: Inplantingsplan met in het rood de nieuw aan te leggen zone. (Bron: Architectuurstudio Ina Jaspers, digitaal plan, dd. 07/06/2017, aanmaakschaal 1:1000, code 2017F62).

1.4 Werkwijze, verloop en actoren

Gezien het bureauonderzoek betrekking heeft op een terreindeel dat reeds verstoord is in een recent verleden, diende bijzondere aandacht besteed te worden aan de confrontatie van de toekomstige werken met de historische situering om na te gaan of een doorslaggevend aspect kan leiden tot een archeologienota met beperkte samenstelling. Uit deze confrontatie bleek dat verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst en dat dus effectief een archeologienota met beperkte samenstelling opgemaakt kon worden (*CGP 12.5.3.3.*).

De topografische kaart en kadasterkaart werd in het kader van dit vooronderzoek geraadpleegd en weergegeven. De meest recente kleurenorthofoto werd eveneens geraadpleegd. Andere kaarten werden omwille van het gevolgde traject (Archeologienota met beperkte samenstelling) niet weergegeven. Ze bleken immers geen aanvullende informatie te bieden.

Ter aanvulling werd het historisch verleden van het studiegebied onderzocht. Specifiek archiefonderzoek werd niet uitgevoerd vermits het terrein in het verleden niet dicht bebouwd was. Volgende kaarten werden via de website *geopunt.be* geraadpleegd: de *Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden*, opgemaakt op initiatief van *Graaf de Ferraris* (1771-1778), de *Atlas der Buurtwegen* (1842), de *Vandermaelenkaart* (1846-1854) en de Poppkaart (1842-1879). Vanwege het gevolgde traject (archeologienota met beperkte samenstelling) worden ook

deze kaarten niet weergegeven in het bureauonderzoek. Op geen van deze kaarten kon immers bebouwing worden opgemerkt.

Om de recente historiek en de graad van verstoringen van het terrein weer te geven wordt gebruik gemaakt van het hoogteprofiel, de orthofoto's van 1979-1990, 2013 en 2015. Ook werden op 08/06/2017 zes controleboringen uitgevoerd op het terrein. Deze werden uitgevoerd door Joris Steegmans (*Aron bvba*).

Om een inzicht te bekomen in de reeds gekende archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied en zijn directe omgeving werd ook de Centrale Archeologische Inventaris geraadpleegd.[6] Deze online inventaris, opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid, biedt een overzicht van alle tot nu toe gekende archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Via het Geoportaal van Onroerend Erfgoed werd eveneens de inventaris van de beschermde archeologische sites, de inventaris van vastgestelde archeologische zones en de inventaris van gebieden waar geen archeologie te verwachten valt, geraadpleegd. De kaarten worden in dit bureauonderzoek niet weergegeven vermits ze niet relevant zijn in het gevolgde traject.

Een visuele terreininspectie werd uitgevoerd op 08/06/2017. Op basis hiervan en via de orthofoto's kon een beeld bekomen worden van de huidige inrichting en de gaafheid van het onderzoeksgebied.

De ligging van ondergrondse kabels en leidingen werd niet opgevraagd via *KLIP*. De initiatiefnemer bezorgde de tot nu gekende informatie over het plangebied.

Het bureauonderzoek werd uitgevoerd door *Inge Van de Staey* van het archeologisch projectbureau *Aron bvba*.

[6] https://geo.onroerenderfgoed.be/ en http://cai.onroerenderfgoed.be/

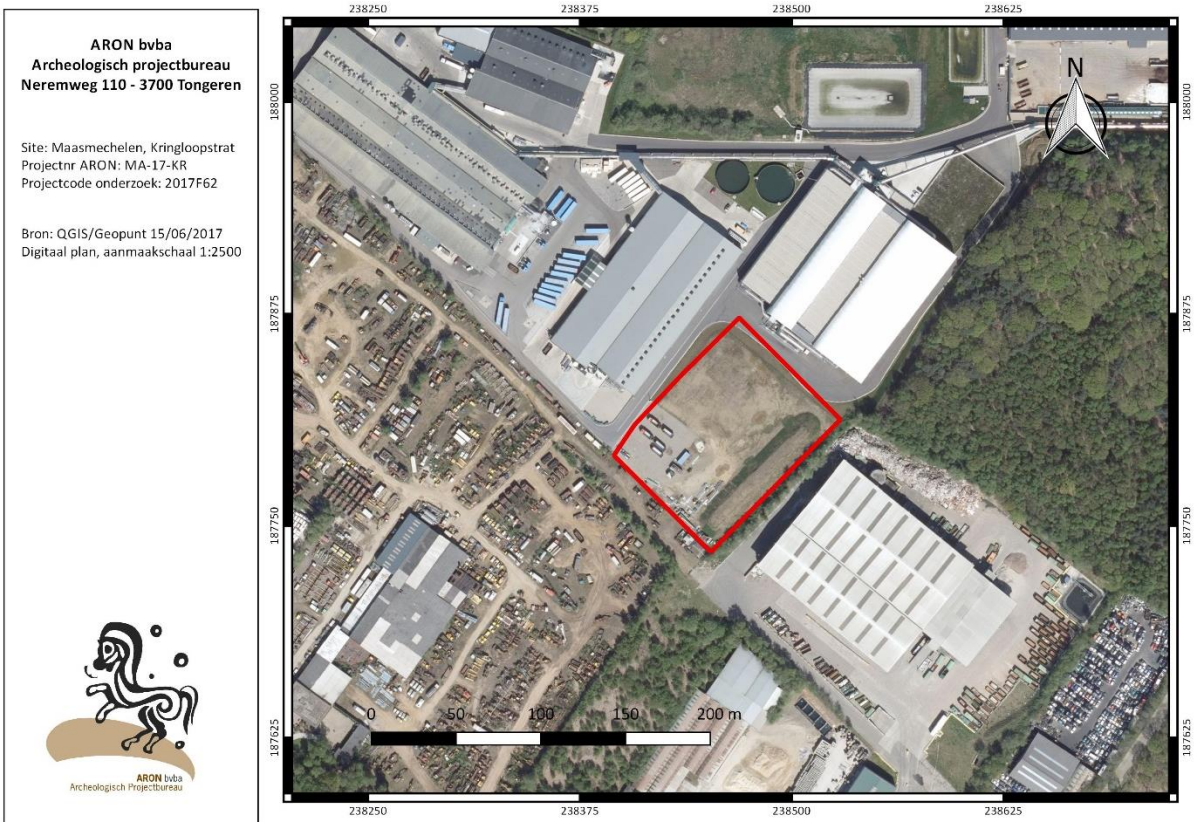
2. Assessment

2.1 Situering van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksterrein situeert zich ter hoogte van de Kringloopstraat te Maasmechelen. De zone waar de tunnelhal zal gebouwd worden, is ca. 9275 m² groot en is kadastraal gekend als Maasmechelen, 1ste AFD, Sectie E, nr. 924G15.

Het terrein situeert zich in de industriezone ten noorden van de Steenweg naar As (Bedrijventerrein Op de Berg) en wordt omsloten door gebouwen van het bedrijf *Walkro België nv*. In deze grotendeels bebouwde en geïndustrialiseerde omgeving wordt het onderzoeksterrein momenteel ingenomen door een met grindverharde parking. Een talud bevindt zich in het oostelijke en zuidoostelijke deel van het terrein.

Op basis van onderstaande foto's en de huidige orthofoto wordt een beeld geschetst van de recente situatie op het onderzoeksterrein (*Afb. 4-Afb.6*).

Afb. 4: Kleurenorthofoto 2016 met aanduiding van het onderzoeksterrein. Hierop wordt enkel het meest zuidwestelijke deel ingenomen als parking. Momenteel wordt het ganse terrein door een met grind verharde parking in gebruik genomen.

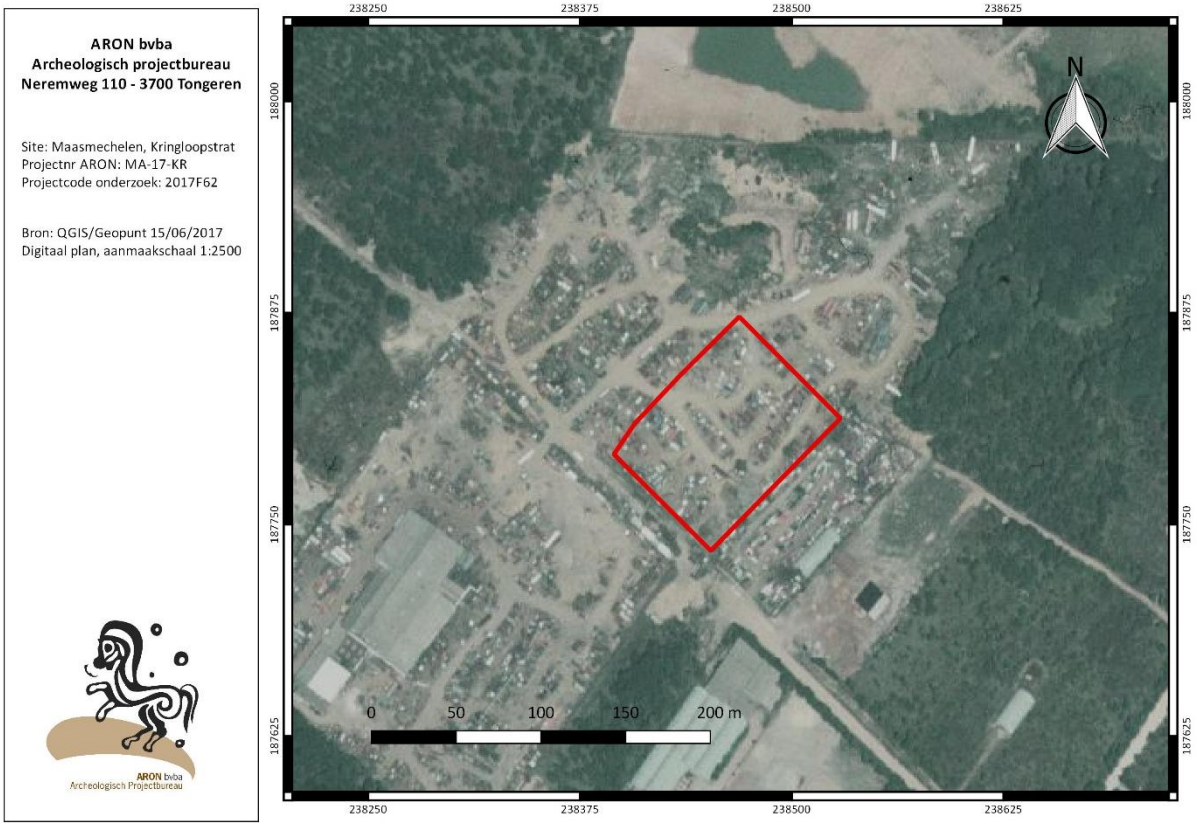
Afb. 5: Foto met zicht op het onderzoeksterrein dat quasi volledig wordt ingenomen door een met grindverharde parking. Foto genomen vanop de oostelijke talud (Aron bvba, 08/06/2017).

Afb. 6: Foto met zicht op het onderzoeksterrein. Foto genomen vanuit het noorden, met zicht op de talud (links) en de met grind verharde parking (rechts) (Aron bvba, 08/06/2017).

2.2 Gaafheid van het terrein: gekende verstoringen

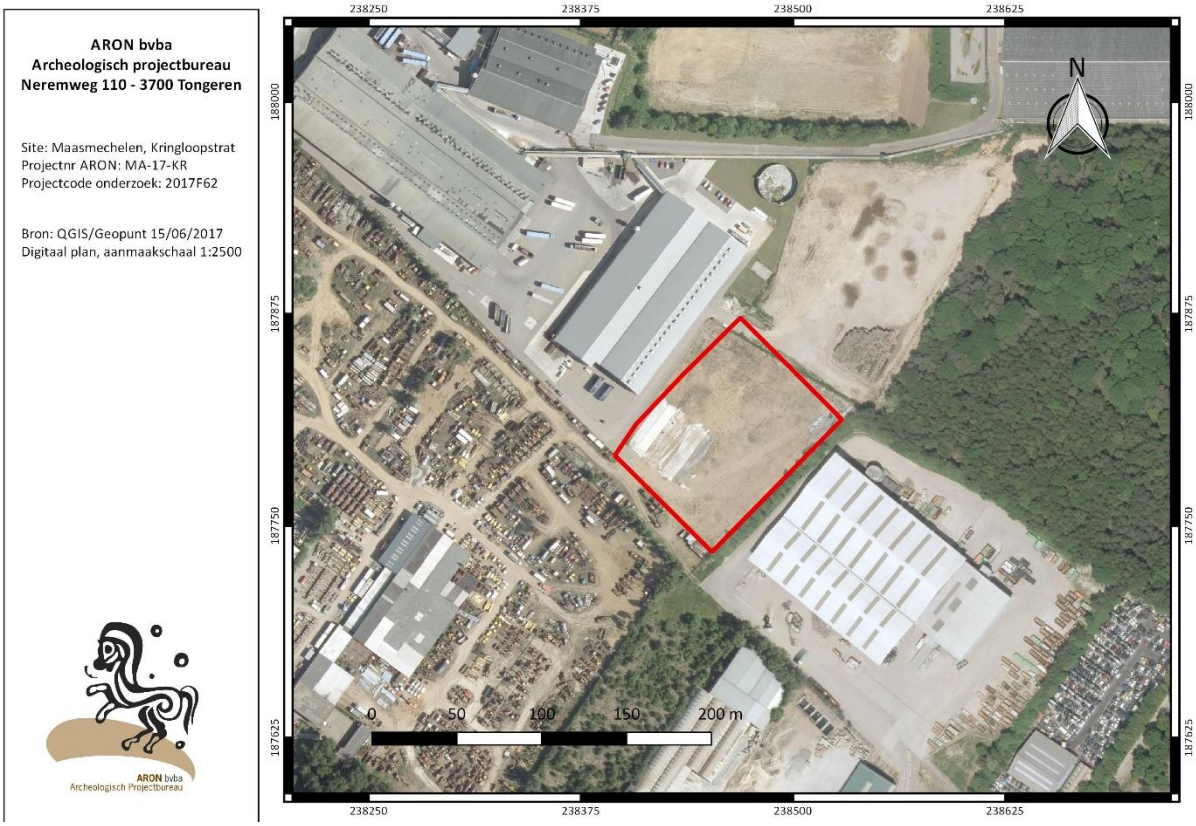
Terwijl de orthofoto genomen in 1971 een bebost onderzoeksterrein weergeeft, wordt het terrein op de orthofoto genomen tussen 1979 en 1990 ingenomen als stockageplaats voor *het autopark Armand Lowie (Afb. 7).*

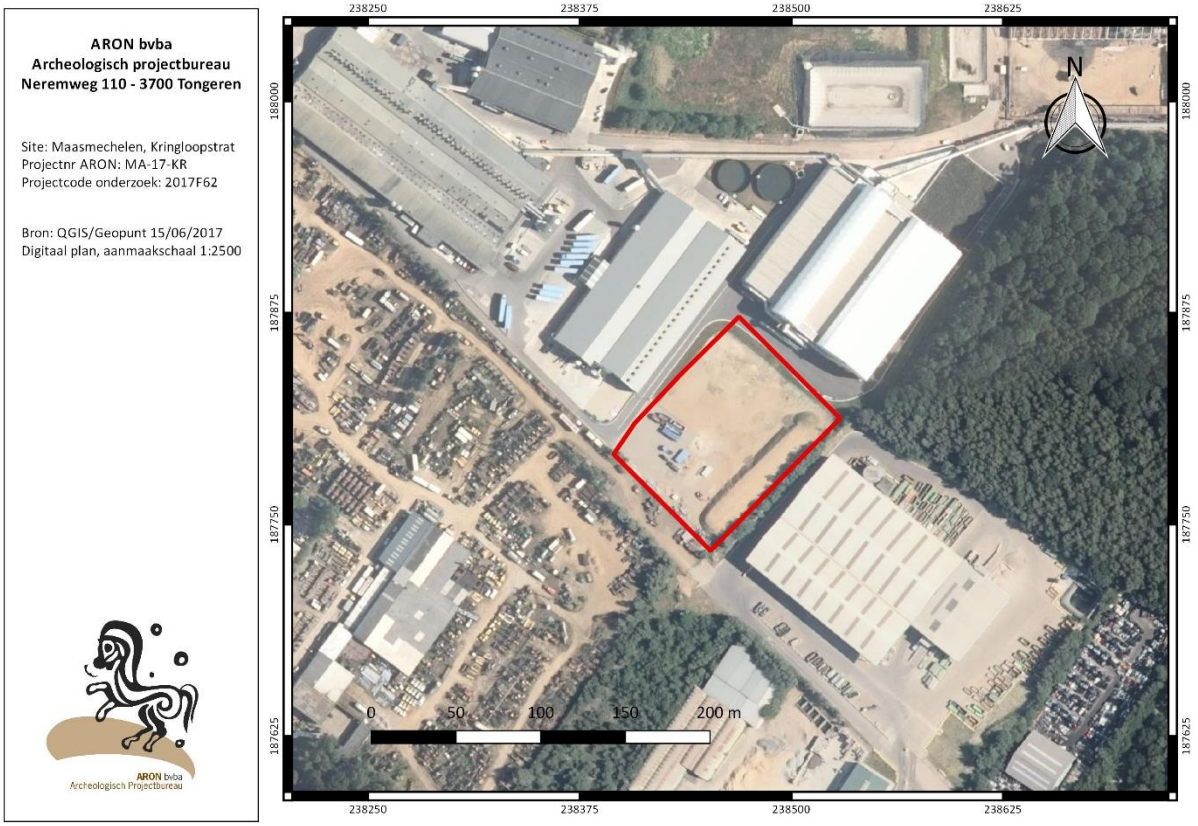
Afb. 7: Kleurenorthofoto 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksterrein (rood).

Hoewel de omgeving rondom het onderzoeksterrein sinds 2005 geleidelijk met industriegebouwen rondom rond bebouwd wordt, blijft de situatie op het onderzoeksterrein ongewijzigd tot 2012 en blijft het terrein tot dan in gebruik als stockageplaats voor bouwkranen, locomotieven en vrachtwagens. Hoewel de impact van deze ingebruikname tot op heden onbekend blijft, kan vermoed worden dat de ganse omgeving sterk gecompacteerd en mogelijk ook verontreinigd werd.

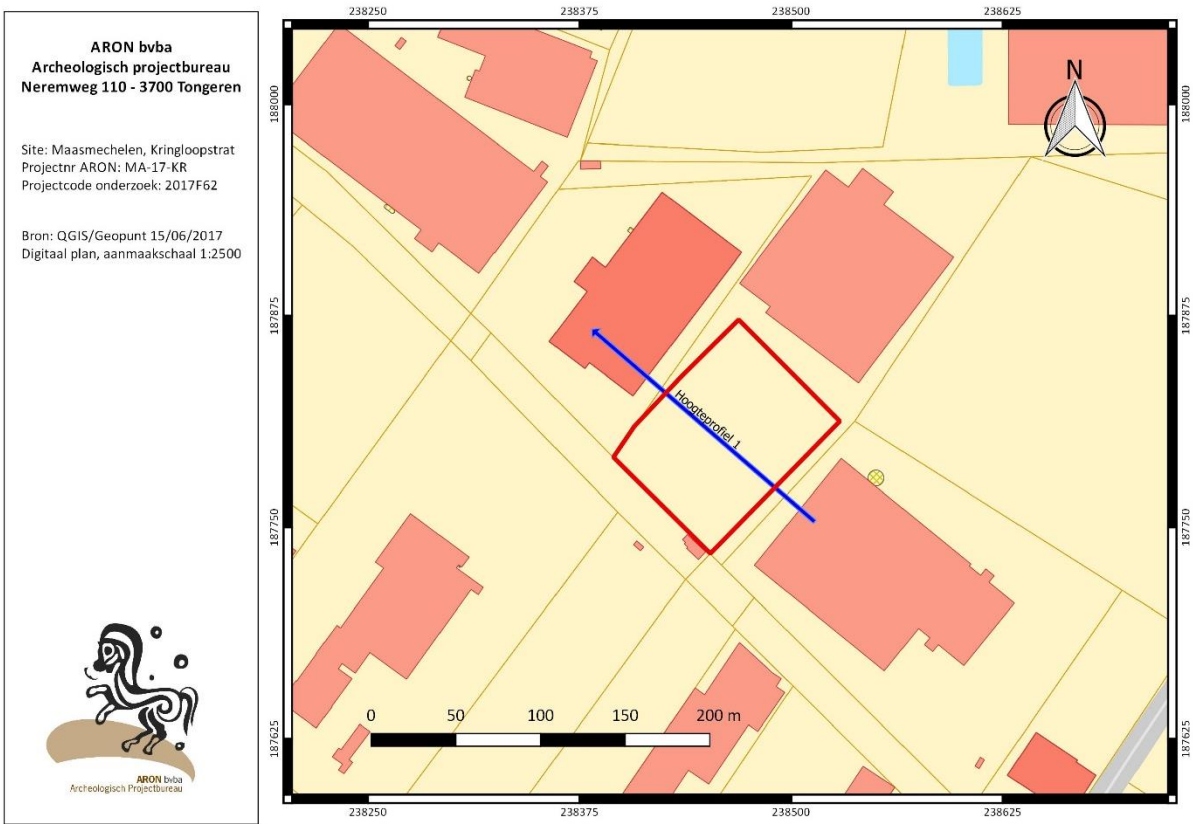
Nadat het terrein in 2012 wordt vrijgemaakt, wordt het in 2013 gedeeltelijk als werfzone/parking ingenomen (*Afb. 8*). De huidige aanwezige talud wordt zichtbaar op de orthofoto vanaf 2015 (*Afb. 9*). Vermoedelijk werd het terrein toen, in functie van de aanleg van de huidige grindparking, genivelleerd tot een hoogte van ca. 90,4 m TAW, zoals duidelijk wordt op het hoogteprofiel (*Afb. 10*).

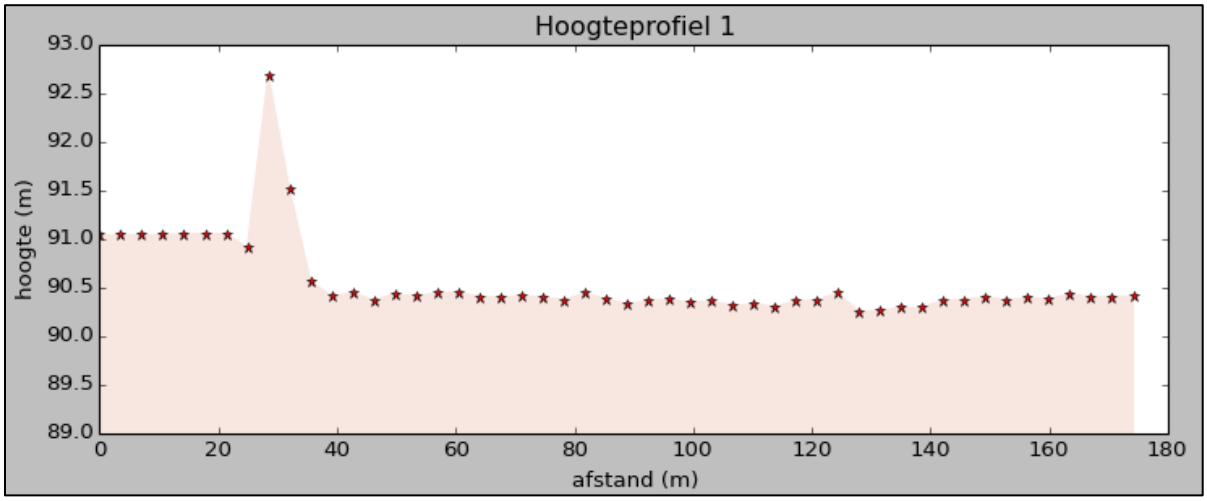
Afb. 8: Kleurenorthofoto 2013 met aanduiding van het onderzoeksterrein (rood).

Afb. 9: Kleurenorthofoto 2015 met aanduiding van het onderzoeksterrein (rood).

Afb. 10.1: Situering hoogteprofiel op het onderzoeksterrein (rood).

Afb. 10.2: Hoogteprofiel (QGis/Geopunt, digitaal plan, dd. 15/06/2017, 2017F62).

Hoewel het terrein op de bodemkaart door middel van een Zbf1t-bodem, zijnde een zwak ontwikkelde droge podzol of bruine podzolachtige bodem wordt aangeduid, wezen ook de controleboringen die op 08/06/2017 op het onderzoeksterrein werden gezet een verstoorde bodemprofiel aan.[7] De gele grindrijke moederbodem bevond zich onder een ca. 50 cm dik verstoord pakket. Een bodemprofielontwikkeling werd nergens waargenomen (*Afb. 11 en BIJLAGEN 5 en 6*).

Samenvattend kan gesteld worden dat quasi het volledige terrein reeds verstoord is. De ingebruikname als stockageplaats voor voertuigen; locomotieven en bouwkranen, de aanleg van de huidige grindparking en de

[7] Deze boringen werden op en rondom het terrein ingepland, waar door de graad van verhardingen slechts op bepaalde plaatsen kon geboord worden (zie BIJLAGE 5). Bij slechts 2 van de 6 boringen werd de oorspronkelijke moederbodem aangesneden. Hoewel op vier andere plaatsen getracht werd te boren, was dit gezien de hoeveelheid grind en bouwpuin niet mogelijk (zie BIJLAGE 6).

aanwezige talud en de nivellering van het terrein, zullen meerdere verstoringen met zich meegebracht hebben. Op basis van deze verstoringen is het onmogelijk om eventueel onaangetaste zones in kaart te brengen. Wel kan besloten worden dat, gezien de graad van voormalige verstoringen, slechts een minimale hoeveelheid van het onderzoeksterrein onaangeroerd zal zijn.

Afb. 11: Controleboring, BP3 (Bron: Aron bvba, 08/06/2017, 2017F62).

2.3 Impact van de bodemingrepen en kenniswinst

De huidige bodemingreep neemt een totale oppervlakte van ca. 9275 m² in en vindt plaats op een terrein dat vandaag quasi volledig wordt ingenomen door een met grind verharde parking. Een talud is aanwezig in het oostelijke deel van het onderzoekterrein.

De geplande bodemingrepen zullen met de aanleg van een tunnelhal met aansluitende werkhallen, een gemiddelde diepte tot ca. 1,40 cm onder het maaiveld bereiken. Ter hoogte van de aanleg van de funderingsstrook van de werkhallen zal tot een diepte van ca. 1,60 m worden uitgegraven.

Op basis van het boven beschreven overzicht kan echter over het gehele terrein een verstoorde bodem tot minstens ca. 50 cm vermoed worden waarbij het oorspronkelijke bodemarchief werd aangetast. Ook werd het terrein in het verleden vermoedelijk genivelleerd. Hoewel de geplande bodemingrepen op bepaalde plaatsen dieper zullen rijken dan de reeds bestaande verstoringen, is het op basis van de aanwezige verstoringen onmogelijk om eventueel onaangetaste zones in kaart te brengen. Bijkomend kan aangehaald worden dat, ondanks dat de huidige bodemingrepen in de diepte gaan, de impact hiervan minimaal zal blijven. Door de reeds aanwezige verstoringen zullen enkel diep uitgegraven archeologische sporen zoals beerputten, waterputten, … nog deels bewaard zijn.

Het merendeel van het al dan niet aanwezige archeologische erfgoed in deze ca. 9275 m² grote zone is daarom reeds verdwenen. Dit maakt dat het potentieel op kenniswinst erg gering is.

2.4 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvraag werd tijdens het bureauonderzoek behandeld:

Welke doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader leidt tot de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling en beschrijf dit aspect.

Op het onderzochte terrein kan de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling op volgende manier verantwoord worden:

Op het gehele terrein kan een verstoorde bodem tot minstens ca. 50 cm vermoed worden waarbij het oorspronkelijke bodemarchief werd aangetast. Ook werd het terrein in het verleden vermoedelijk genivelleerd. Hoewel de geplande bodemingrepen op bepaalde plaatsen dieper zullen rijken dan de reeds bestaande verstoringen, is het op basis van de aanwezige verstoringen onmogelijk om eventueel onaangetaste zones in kaart te brengen. Bijkomend kan aangehaald worden dat, ondanks dat de huidige bodemingrepen in de diepte gaan, de impact hiervan minimaal zal blijven. Door de reeds aanwezige verstoringen zullen enkel diep uitgegraven archeologische sporen zoals beerputten, waterputten, … nog deels bewaard zijn.

Het merendeel van het al dan niet aanwezige archeologische erfgoed in deze ca. 9275 m² grote zone is daarom reeds verdwenen. Dit maakt dat het potentieel op kenniswinst erg gering is.

2.5 Datering en interpretatie

Het onderzoeksterrein omvat de aanleg van een tunnelhal. Deze wordt aangelegd op de industriezone te Maasmechelen ten noorden van de Steenweg naar As ter hoogte van een huidige met grind verharde parking en een talud.

3. Samenvatting

De initiatiefnemer plant te Maasmechelen (prov. Limburg) de aanleg van tunnelhal. Hierbij zullen over een oppervlakte van ca. 9275 m² werken uitgevoerd worden.

Het terrein is kadastraal gekend als Maasmechelen, 1ste AFD, Sectie E, nr. 924G15.

De bespreking van de recente historische situering, met inbegrip van de recente verstoring en de confrontatie hiervan met de huidige geplande werken, toont aan dat verder onderzoek van het terrein in het kader van toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot kenniswinst.

Het merendeel van het al dan niet aanwezige archeologische erfgoed in deze ca. 9275 m² grote zone is daarom reeds verdwenen.

Uit het voorgaande kan worden besloten dat het potentieel op archeologische kennisvermeerdering, globaal voor alle cultuurhistorische perioden, beperkt is. De geringe kennisvermeerdering kan o.i. de kosten van een archeologisch onderzoek niet verantwoorden.

Neremweg 110 · B-3700 Tongeren • T +32(0) 12 22 52 50 • F +32(0) 12 77 00 34 • info@aron-online.be • www.aron-online.be